

Именно поэтому, когнитивный базис медицины всегда выходит за пределы естественнонаучной базы, а коммуникативная составляющая приобретает особое значение во взаимодействии медицины с другими формообразованиями культуры. Отсюда и четко выраженная духовно-ценностная составляющая медицинского знания, сопряженность клинического мышления деонтологии и ценностям биомедицинской этики.

Таким образом, медицина с самого начала своего существования не помещалась в узкие рамки отдельных парадигмальных трактовок науки и научной рациональности, а современная медицина как социо-, антропо-, психосоматическая медицина демонстрирует взаимодополнение социокогнитивной и коммуникативной парадигм, выступая прообразом науки будущего.

Литература:

1. Степин, В. С. Кризис современной цивилизации и проблема объединяющих ценностей / В. С. Степин // Национальная философия в глобальном мире : тезисы Первого белорусского философского конгресса / Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т философии. – Минск : Беларус. навука, 2017. – С. 353.

2. Порус, В. Н. Парадоксальная рациональность: очерки о научной рациональности / В. Н. Порус. – М. : Изд-во УРАО, 1999; Степин, В.С. Теоретическое знание: структура, историческая эволюция / В.С. Степин. – М.: Прогресс-Традиция, 2000.

3. Патнэм, Х. Разум, истина и история / Х. Патнэм. – М. : Праксис, 2002; Rorty, R. Science as Solidarity / Rorty R. Objectivity, Relativism, and Truth. – Cambridge, 1991; Habermas, J. Theorie des kommunikativen Handelns / J. Habermas // Handlungsrationalitat und gesellschaftliche Rationalisierung. – Frankfurt am Mai: Suhrkamp, 1981. Bd.1.

4. Кулик, С. П. Взаимосвязь философии и медицины / С. П. Кулик // История философии / С. П. Кулик, Н. У. Тиханович. – Витебск : ВГМУ, 2009. – С. 27–31.

ПЕНСІЙНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ІНВАЛІДАЎ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ Ў ПЕРШЫЯ ПАСЛЯВАЕННЫЯ ГАДЫ: ЦЯЖКАСЦІ І СУПЯРЭЧНАСЦІ

Марцынкевіч І.А.

УО «Вицебскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт»

Адной з характэрных рыс штодзённасці пасля заканчэння Вялікай Айчыннай вайны стаў рэзкі рост колькасці грамадзян, якія вярталіся з фронту з абмежаванымі фізічнымі магчымасцямі і не маглі нармальна існаваць без дапамогі збоку. Гэта абумовіла неабходнасць распрацоўкі заканадаўства па вырашэнні праблемы выплаты пенсій і матэрыяльных дапамог. Адразу пасля

вайны ў гэтай галіне было шмат недахопаў, паколькі пенсіі тым ваеннаслужачым, якія былі прызнаны па заключэнні УПЭК няздольнымі да страявой службы, а таксама інвалідам I-й, II-й, III-й груп па раненнях ці захворваннях, атрыманых падчас знаходжання на службе, выплачваліся на аснове яшчэ даваенных дакументаў, а менавіта пастановы СНК СССР ад 16 ліпеня 1940 г. № 1269 “Аб пенсіях ваеннаслужачым радавога і малодшага сяржанскага складу тэрміновай службы і іх сем’ям”. У дачыненні да інвалідаў вайны ў гэтым дакуменце адзначалася: “Ваеннаслужачым радавога складу, якія сталі інвалідамі ў выніку раненняў, кантузій ці калецтваў, атрыманых пры абароне СССР ці пры выкананні іншых абавязкаў ваеннай службы, ці ў выніку захворванняў на фронце, якія працавалі да прызыву на тэрміновую ваенную службу ў якасці працоўных і служачых і якія мелі сярэднемесячную зарплату да 400 рублёў, устанаўліваць пенсіі наступных памераў: інвалідам I-й групы – 100% штомесячнай зарплаты, 2-й групы – 75%, 3-й групы – 50%”. Пры налічэнні стажу працы ваенная служба залічвалася ў стаж бесперапыннай службы.

Як вядома, у Вялікай Айчыннай вайне прымалі ўдзел спецкантынгенты, прызваныя з сістэмы ГУЛАГа НКВС СССР. Асобам з ліку ваеннаслужачых, якія перад прызывам на ваенную службу не працавалі, а адбывалі пакаранне, штомесячная пенсія па інваліднасці прызначалася ў залежнасці ад устаноўленага артыкула выплат: інвалідам I-й групы – 150/120 рублёў, інвалідам II-й групы – 120/100 рублёў, інвалідам III-й групы – 90/70 рублёў. Пры налічэнні пенсій улічваліся ўсе прыбыткі. Важнай умовай для прызначэння выплат з’яўлялася ўключэнне ў бюджэт сям’і дадатковай дапамогі за кошт вядзення падсобнай гаспадаркі. Гэта датычылася не толькі сельскіх жыхароў, але і гарадскіх. Аднак незалежна ад месца жыхарства на канчатковую суму пенсіі ўплывалі месца працы і памеры заробкаў да прызыву ў войска. Для таго каб атрымаць пенсію, звольнення ў запас па стане здароўя вайскоўцы павінны былі прайсці некалькі этапаў у “збіранні” неабходных дакументаў, даказваючы свой новы сацыяльны статус. Да сярэдзіны 1944 г. інвалідам было дастаткова аддаць у органы сацыяльнага забеспячэння копію пасведчання аб хваробе, зацверджаную ваенкаматам. З другой паловы таго ж года пры звароце за прызначэннем пенсіі інваліды павінны былі штогод праходзіць УПЭК, паказваць ваенны білет і даведкі з заключэннем аб прызнанні іх не здольнымі да страявой службы. З года ў год ускладняліся правілы пераасведчання інвалідаў вайны і працы са значнымі захворваннямі і незваротнымі дэфектамі (поўная слепата, ампутацыя канечнасцяў, стойкія паралічы і г.д.).

Яшчэ большыя складанасці з атрыманнем пенсій былі ў тых, хто вярнуўся з палону. У адпаведнасці з заканадаўствам, пры звароце за прызначэннем пенсіі замест копіі пасведчання аб хваробе інваліды вайны павінны былі прад’яўляць дакумент, выдадзены ваенкаматам, які б пацвярджаў факт ранення, кантузіі ці захворвання падчас знаходжання ў войску, а таксама пасведчанне аб вызваленні ад ваеннай службы. Вядома,

што такіх дакументаў былія ваеннапалонныя, як правіла, не мелі, а ў выдачы дакументаў па месцы жыхарства такім інвалідам мясцовыя ваенкаматы адмаўлялі, матывуючы гэта адсутнасцю адпаведных дырэктыў.

3 верасня 1944 г. пры прызначэнні пенсій па дзяржаўным сацыяльным забеспячэнні час службы ў Чырвонай Арміі і ВМФ, а таксама знаходжання ў партызанскім атрадзе (пры ўмове паступлення на працу ў якасці працоўнага ці служачага на працягу трох месяцаў пасля вызвалення ад ваеннай службы ці выхаду з партызанскага атрада) стаў залічвацца як у агульны працоўны стаж, так і ў стаж бесперапыннай працы.

На працягу гэтага ж года замест старой формы дакументаў інвалідам Вялікай Айчыннай вайны пачалі выдаваць пасведчанні асобы – пенсійныя пасведчанні інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны, якія з’яўляліся дакументамі строгага ўліку і справаздачнасці і размяркоўваліся па абласных і краёвых аддзелах сацыяльнага забеспячэння, дзе выдаваліся па райсабесах з улікам колькасці інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны.

У практыцы пенсійнага забеспячэння дзейнічала ўведзеная яшчэ да вайны сістэма ўзнагарод за выслугу. Павышаныя пенсіі выплачваліся за воінскае званне, за праяўленую ў баях мужнасць, якая была адзначана баявымі ўзнагародамі. Такая сістэма была ўведзена і для інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны. Яшчэ 11 лістапада 1943 г. (амаль адразу пасля зацвярджэння статута ордэна Славы (8 лістапада 1943 г.) выйшаў загад наркама сацыяльнага забеспячэння РСФСР “Аб прызначэнні павышанай пенсіі страціўшым працаздольнасць асобам радавога і сяржанцкага складу Чырвонай Арміі, узнагароджаным ордэнам Славы ўсіх трох ступеней”. Поўныя кавалеры ордэна Славы – інваліды Вялікай Айчыннай вайны – да ўстаноўленай пенсіі атрымлівалі надбаўку ў памеры 50%, а асобам, да прыкладу, сяржанцкага складу сума пенсіі павышалася таксама на 50%, аднак узятая разам з надбаўкай у 25% [1, с. 475].

З 1 студзеня 1946 г. мінімальны памер пенсіі для ваеннаслужачых радавога складу, якія не былі звязаны з сельскай гаспадаркай і сталі інвалідамі I-й групы ў выніку ранення, кантузіі ці калецтва, атрыманых у баях ці пры выкананні іншых абавязкаў, звязаных са знаходжаннем на фронце, быў устаноўлены ў памеры 300 рублёў у месяц. Для тых, хто быў звязаны з сельскай гаспадаркай, устаўляўся меншы памер пенсіі – 250 рублёў. Для супрацоўнікаў іншых сфер дзейнасці, яна таксама складала 300 рублёў у месяц. Той жа пастановай для ваеннаслужачых радавога складу, якія сталі інвалідамі I-й групы ў выніку няшчасных выпадкаў, не звязаных з выкананнем воінскіх абавязкаў ці са знаходжаннем на фронце, мінімальны памер пенсіі вызначаўся на 20% ніжэй мінімальнага памеру пенсіі, устаноўленай для інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны [2, с. 18-19].

Адзначаны дакумент не ўтрымліваў у сабе распараджэнняў у адносінах да партызан і ваеннапалонных, а таму многія з іх не маглі атрымаць пенсіі па інваліднасці. З гэтай прычыны ў другой палове 1946 г. пачаўся перагляд іх спраў. Загадам міністра сацыяльнага забеспячэння РСФСР ад 31 ліпеня

1946 г. “Аб пенсіях былым ваеннаслужачым радавога, сяржанцкага і старшынскага складу”, у адпаведнасці з пастановай Савета Міністраў СССР № 1516 ад 9 ліпеня 1946 г. “Аб пенсіях былым ваеннаслужачым і іх сем’ям”, быў прыняты новы нарматыўны акт у дачыненні ваеннаслужачых і партызан, якія сталі інвалідамі ці былі звольнены ў запас альбо дэмабілізаваліся з партызанскіх атрадаў. Для атрымання права забеспячэння пенсіяй па інваліднасці разам з ваеннаслужачымі партызанам і былым ваеннапалонным было неабходна атрымаць заключэнне УПЭК, у якім пацвярджалася, што інваліднасць з’яўлялася вынікам ранення, кантузіі ці калецтваў, атрыманых у баях ці пры выкананні абавязкаў ваеннай службы, а таксама захворванняў, набытых падчас знаходжання на фронце [1, с. 476].

Такім чынам, першыя пасляваенныя гады ў справе пенсійнага забеспячэння інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны характарызаваліся цяжкасцямі і супярэчлівасцю свайго развіцця. Працэс выпрацоўкі юрыдычных прававых асноў і укараненне іх у практыку ішоў складана, што было абумоўлена аб’ектыўнымі прычынамі пасляваеннай рэчаіснасці і недасканаласцю самой сістэмы. Аднак менавіта ў першыя гады пасля вайны былі закладзены тыя неабходныя асновы, якія забяспечылі далейшае паспяховае станаўленне і рэалізацыю працэса пенсійнага забеспячэння.

Літаратура:

1. Коммунистическая партия Советского Союза в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК (1898–1986) / Ин-т марксизма-ленинизма при ЦК КПСС. – 9-е изд., испр. и доп. – М. : Изд-во полит. лит., 1985. – Т. 7 : 1938–1945. – 574 с.
2. Кудрявцев, Г. С. О государственных пенсиях / Г. С. Кудрявцев. – Л. : Лениздат, 1958. – 134 с.

МИРОВАЯ ИНФОРМАЦИОННАЯ СИСТЕМА И ЕЕ РОЛЬ В ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОБЩЕСТВА (глобальный научно-образовательный и культурный аспект)

Мачкалян Э.Л.

УО «Витебский государственный медицинский университет»

В основе прогрессивного развития человечества находится такая немаловажная составляющая, как способность к взаимному общению, которая реализуется за счет физиологических особенностей человеческого организма и развившихся в нем сигнальных систем [1, 2].

Именно взаимоотношение и его разнообразное проявление в обществе является главным фактором совершенствования человеческого мышления и познания, благодаря чему, в свою очередь, возможно создание множества социальных благ, необходимых для нормального существования людей. Следовательно, процесс поддержания и обновления производства